

Nicoleta Arnăutu

Contribuția remarcabilă a profesorului STROE B

sal
l-a a
al Com
lui Ștefan
În aria a

că, Bârladul trebuia să aibă nu numai o bibliotecă dar și un muzeu și o pinacotecă. În același timp, profesorul se oferă să finanțeze construirea unui imobil ce trebuia să devină sediul comun al acestor instituții de cultură specializate.

Singura problemă care a necesitat, de la acest moment, încă doi ani, a fost cea privitoare la găsirea unui teren, situat cât mai în centrul orașului pentru ridicarea construcției. De remarcat, sprijinul și implicarea Primăriei, care, în cei doi ani, la propunerea prof. Stroe Belloescu, a cumpărat un teren, situat pe Strada Mare, și unde în primăvara anului 1908, începe construcția imobilului, cu finanțarea integrală din partea profesorului.

În a doua jumătate a anului 1909, imobilul construit după planurile unui arhitect al locului ce a ținut cont de frumoasele particularități ale arhitecturii românești, a fost terminat și în același timp donat orașului.

La 28 noiembrie 1909, profesorul STROE BELLOESCU, redactează și semnează actul de donație a clădirii către Primăria orașului.

Din conținutul acestui important document, descifrăm, alături de generozitatea acestui mare dascăl și crezul unui intelectual rasat de la începutul secolului, care trăia cu convingerea că : "Așezămintele de utilitate publică au o însemnătate foarte mare, după ele se pot judeca gradul de dezvoltare al unei țări, ele sunt monumente văzute care spun tuturor cultul ce o națiune are pentru instituțiunile ei fundamentale. Călăuzit de acest adevăr, ridicat-am în Parcul orașului Bârlad, cădirea numită "Casa Națională", pe care o dăruiesc acestei Comune, în condițiile următoare: *Acest așezământ nu va putea servi decât numai ca bibliotecă publică, pinacotecă și muzeu*"²

Dorința donatorului, pecetluită cu ajutorul cuvântului scris în documentele ce vor dăinui ca și fața peste ani, s-a materializat, parțial în primăvara anului 1910, când, în prezența profesorului STROE BELLOESCU, a edililor, a marilor personalități ale timpului, invitați din țară și nu în ultimul rând a bărlădenilor, s-a binecuvântat deschiderea primei-Biblioteci publice în Bârlad, cu un patrimoniu de carte, provenit în totalitate din donații.

Înființarea muzeului și a pinacoteei, conform dorinței fondatorului "Casei Naționale", s-a realizat, câțiva ani mai târziu, în anul 1914, perioadă în care inițiatorii și-au concentrat eforturile pentru constituirea colecțiilor, organizând expoziții de artă, cercetări arheologice executate în zona din jurul orașului, alături de demersurile întreprinse pe lângă instituții și personalități locale și din țară pentru donații sau pentru obținerea fondurilor necesare în achiziționarea de bunuri culturale.

Dacă, în totalitate coordonatele acestor acțiuni sunt greu de stabilit, în schimb din documentele care s-au transmis până la noi desprindem cu certitudine că, în perioada 1906 - 1914, s-a reușit a se crea o atmosferă mobilizatoare, o adeziune și interes pentru muzeu și pinacotecă, pentru constituirea colecțiilor în structura cărora s-au pus bazele muzeului mixt de mai târziu.

Remarcabilă, în cadrul acestei atmosfere, este grija manifestată de inițiatori pentru salvarea și protecția monumentelor și siturilor arheologice din zonă. Un rol deosebit l-a avut profesorul preot IACOV ANTONOVICI, membru corespondent onorific al Societății Monumentelor Istorice³, pentru salvarea Cetății de pământ⁴, din vremea cel Mare, situată pe raza orașului (astăzi distrusă) și mănăstirea Florești. Călătorii și cercetările arheologice întreprinse de

profesorul V. C. NICOLAU și folcloristul TH. PAMFILE, în așezarea neolitică de la Strâmba, din apropierea Bârladului, cercetare finalizată printr-un studiu tipărit într-o cunoscută publicație bărlădeană⁵, în timp ce bunurile descoperite au intrat în colecțiile muzeului.

Să amintim că aceste preocupări ale intelectualilor bărlădeni, corespund ca timp cu perioada când, Vasile Pârvan, recunoscut magistru încă din viață, crea prestigioasa școală de arheologie, punând bazele temeinice ale cercetării moderne în domeniul investigării trecutului poporului român.

În ceea ce privește activitatea inițiatorilor în organizarea unor expoziții de artă, putem considera, fără a greși, că în perioada premergătoare înființării muzeului și a pinacotecii, expozițiile cu o asemenea tematică și cu caracter temporar, erau o prezență în viața spirituală a orașului. Un prim document, care vine în sprijinul convingerii noastre, este datat 1908⁶ și cuprinde informații referitoare al felul cum membrii Comitetului de inițiativă, pentru înființarea muzeului și pinacotecii, au organizat expoziția pictorului DIMITRIE HÂRLESCU, deschisă la Bârlad, în perioada 30 mai - 7 iunie.

Deși, documentul amintit este lacunar sub aspectul locului unde s-a deschis expoziția, presupunem, întrucât la această dată sediul muzeului era în construcție, că expoziția putea fi găzduită de cunoscuta Librărie Petrof, situată în apropierea casei în care locuia copilul N. Tonitza, din nefericire ambele clădiri nu mai există în peisajul citadin contemporan.

În scrierile sale de mai târziu, N. Tonitza consemnează că în vitrinele acestei librării a văzut, copil fiind, un desen semnat de N. Vermont și în fața căruia a trăit primele emoții estetice, fiind, în același timp un vizitator al librăriei unde pe lângă lucrările expuse admira materialele pentru desen la care râvnea.

Revenind la expoziția pictorului D. HÂRLESCU, profesor în această perioadă la renumitul Liceu "Gheorghe Roșca Codreanu", desprindem și ideea că organizatorii erau buni cunoscători a unor astfel de acțiuni, dar mai ales faptul că în Bârlad existau mulți amatori pentru acest gen de acțiuni, întrucât în document se menționează cheltuielile efectuate cu prilejul expedierii a 150 de invitații.

Demn de remarcat este și faptul că din același an, 1908, datează și un portret, realizat de D. HÂRLESCU colegei sale de liceu, prof. NATALIA DROUHET, lucrare donată muzeului în anul 1935 de dr. ISAC VAINFELD, o personalitate marcantă a locului, în casa căruia se adunau o parte din intelectuali, în cadrul unor șezători literare sau concerte de muzică clasică, la care a participat și pictorul D. HÂRLESCU.

Portretul, aflat astăzi în patrimoniul muzeului considerăm că se înscrie în opera artistului DIMITRIE HÂRLESCU, care a trăit prea puțin pentru a realiza opera, ca o lucrare monumentală și definitorie nu mai ales, prin zestrea de idei și de gândire plastică.

În suita expozițiilor de artă, amatorii bărlădeni au organizat în anul 1914⁷, beneficiarii primei și ultimei expoziții în orașul său natal.

Aceste acțiuni, ca și altele, ale căror coordonate suferim să le mai ales, prin zestrea de idei și de gândire plastică.

În consecință, la 10 aprilie 1914⁸, dorința prof. ST.

Te
An
În
din aprilie
Treia

contur, prin semnarea actului de înființare a muzeului, numit, de membrii "Comitetului de patronaj" - MUZEUL JUDEȚULUI TUTOVA.

Cu această ocazie a fost desemnat și primul custode a muzeului, în persoana preotului I. ANTONOVICI, membru corespondent al Comisiunii Monumentelor Istorice.

În dubla sa calitate, preotul I. ANTONOVICI, se adresează⁹ Comisiunii Monumentelor Istorice București, aducând la cunoștință înființarea muzeului bârlădean, odată cu solicitarea unui sprijin material necesar în demararea activității tinerei instituții de cultură.

Comisiunea, în adresa datată 12 mai 1914, aprobă cu: "... satisfacție înființarea muzeului istoric din Bârlad și constituirea Comitetului de patronaj pe seama acestei noi instituții de cultură"¹⁰, și încheie cu regretul că nu poate acorda sprijinul financiar solicitat.

Înființarea muzeului bârlădean culminează cu începerea războiului, când atmosfera europeană era plină de agitația specifică, în timp ce tabloul societății românești era nu numai complex, dar și susceptibil să creeze imagini contradictorii pe tema (ne) participării României la marele război care avea să fie primul mondial.

Cu toată atmosfera specifică marilor tensiuni colective, fondatorii muzeului, în lunile imediat următoare ale anului 1914, intensifică activitățile de popularizare ale muzeului.

Grăitor, este documentul, tipărit sub formă de foaie volantă, datat 29 iunie 1914 și intitulat "Către toți oamenii de bine din orașul Bârlad și jud. Tutova". Semnarii acestui document, animați de ideile cauzei naționale, explicau rolul și importanța vestigiilor arheologice dar mai ales prezentau muzeul ca fiind singura instituție specializată ce avea menirea și posibilitatea de a strânge aceste mărturii. Muzeul, considerau semnarii, putea oferi generațiilor prezente dar și viitoare posibilitatea: "...de a cunoaște mai bine viața strămoșilor și năzuințele lor și cunoscându-le vor ști să le iubească mai adânc și vor înfăptui cu ajutorul urmelor lăsate de ei o cultură și o civilizație care să poarte caracterul și originalitatea rasei noastre".¹¹

În ceea ce privește patrimoniul muzeal din documentele deja prezentate, dar și prin coroborarea informațiilor din alte documente se desprinde clar ideea că, în perioada 1910 - 1915, grație eforturilor organizatorilor s-a reușit a se pune bazele colecțiilor de arheologie și artă cu bunuri provenite din cercetările în teren și din activitățile de protecție a monumentelor sau prin donații mai ales de artă, din partea unor instituții¹² și personalități ale locului. De asemenea s-au pus bazele unei biblioteci de specialitate, cu titluri din domeniul istoriei.

În ce măsură aceste obiective și eventual altele reprezentau bunuri ce ar fi putut fi prezentate într-o expoziție permanentă, organizată pentru public, odată sau după semnarea actului de înființare a muzeului, în spațiul destinat în sediul "Casei Naționale", este greu de precizat dar nu imposibil de presupus.

Un document important privind perioada de început din existența muzeului, îl reprezintă raportul existent în colecțiile muzeului, în manuscris, semnat de I. Antonovici și înaintat Comisiunii Monumentelor, în decembrie 1914.

Acest document primul conservator al muzeului făcea un bilanț al realizărilor, din luna iunie 1914, data înființării muzeului și sfârșitul anului 1914.

Alte date importante se desprindeau din acest document și anume: patrimoniul

muzeului se constituise iar în componența acestuia se aflau: "... topoare de piatră, monete romane, polone, moldovenești, rusești și turcești, parte de argint, parte de aramă..."

A doua idee, constă în aceea că, la această dată exista o expoziție pentru public deoarece I. Antonovici, în documentul menționat, după ce prezintă bunurile enumerate în citatul anterior scria: "... vor fi încredințate spre studiere... și apoi expuse în Muzeu cu cuvenita regulă".

Și, ultima idee din același document este cea referitoare la începutul constituirii bibliotecii de specialitate a muzeului.

Dacă luăm în considerație, alte două documente datate 1917, putem avansa ideea că, probabil, a existat totuși o expoziție de artă, organizată de inițiatori din acea dorință firească de a reprezenta o formă de recunoștință față de donatori.

În tumultul evenimentelor specifice războiului, intelectualii bârlădeni, grupați în Societatea Culturală "Academia Bârlădeană"¹³, îl invită, în toamna anului 1917, pe Alexandru Vlahuță, la o șezătoare literară, organizată la "Casa Națională".

Cu această ocazie, credem că Alexandru Vlahuță, în timpul șederii sale în Bârlad a avut posibilitatea să vadă pinacoteca, care, considerăm că l-a impresionat dacă, s-a hotărât să se despartă de portretul tatălui său, preotul Nectarie Vlahuță, portretizat de Nicolae Grigorescu, în anul 1902, la vârsta de 100 de ani a preotului, lucrare care -l însoțea pe scriitor în toate peregrinările prin țară și pe care o donează pinacotecii bârlădene.

În actul de donație scriitorul consemna: "...îl dau ca un prinos de recunoștință... vi-l încredințez ca pe un lucru sfânt inimii mele"¹⁴.

Un alt document ce vine în sprijinul ipotezei noastre este scrisoarea semnată de fostul bibliotecar, din perioada războiului, din care reiese, că, iarna anului 1917, într-una din zile, ajungând dimineața la sediul "Casei Naționale", a constatat cu stupeoare cum garnizoana militară a ocupat sediul, printr-o procedură cazonă și că multe bunuri printre care: "...unele busturi au fost scoase din Sala mare și aruncate afară pe zăpadă"¹⁵. Semnatarul scrisorii, înșiruie toate măsurile luate pentru protecția tuturor bunurilor, precizând că acestea: "... au fost depozitate și asigurate în sediul onor Primăriei".

"Comitetul de patronagiu" a muzeului fie că a organizat sau nu, la sediul "Casei Naționale" o expoziție pentru public, cert este că, anul 1917 încheie o altă etapă din existența muzeului marcând, în același timp, un alt moment în care destinul muzeului a stat sub semnul condițiilor specifice, generate după încheierea primului război.

Despre această perioadă cele mai timpurii informații se găsesc în presa bârlădeană a anului 1924.

Cu toate că nu putem stabili momentul când biblioteca și muzeul își reiau activitatea la "Casa Națională", selectând informațiile, constatăm că în anul 1924, cele două instituții de cultură au fost introduse în circuitul public întrucât aici "se organizau periodic expoziții unde artiștii plastici localnici sau în trecere prin Bârlad puteau lua contact cu publicul... fie, șezători literare organizate de "Academia Bârlădeană" fie, concerte susținute de "Societatea Filarmonică"¹⁶.

Dacă asemenea acțiuni erau o prezentă în viața spirituală a orașului, realitățile timpului românesc au impus atitudini noi, definite mai tranșant și metodic sub aspectul destinului muzeului ce străbătuse, deja, o perioadă, în care organizatorii n-

au ezitat să înfrunte greutățile pentru a impune în conștiința comunității muzeul.

Pentru prima dată de la înființarea muzeului, la 26 noiembrie 1925, "Comitetul de patronaj", numește un director, în persoana prof. Cezar Ursu. Din documentele redactate cu această ocazie s-au păstrat doar acelea referitoare la procedura de alegere a noului director, care preia bogăția muzeului de la fostul prim custode, preot I. Antonovici, pe bază de liste de inventar. Din nefericire, aceste liste nu s-au mai transmis până la noi, motiv pentru care a reconstitui astăzi, patrimoniul de atunci, este o întreprindere greu de realizat. În schimb știm că la acea dată: "... toate bunurile au fost preluate în stare bună"¹⁷.

În timp de factorii oficiali, responsabili cu finanțarea muzeului, se lamentau, muzeul sub noua conducere, stă sub semnul a două imperative: acțiuni pentru public și demersuri insistente pe lângă personalități și instituții ale locului și din țară, pentru obținerea fondurilor necesare dar și pentru donații.

Începând din acest moment și până foarte târziu, aceste demersuri, așa cum o dovedesc mărturiile de arhivă, au constituit o constantă, demersuri redactate în termeni ce marcau mândria și patrimoniul semnatarilor dar și speranța acestora în mobilizarea tuturor acelor energii ce puteau contribui la dezvoltarea muzeului pe toate planurile.

Dintre expozițiile organizate în această perioadă, remarcăm doar două expoziții personale ale pictorului Stravru Tarasov¹⁸, profesor la liceul din localitate și care au avut un mare ecou, elogiare de presa locală a vremii și nu numai. În același timp, acest gen de expoziții, vine în sprijinul estimării căilor și metodelor întreprinse de noua conducere a muzeului pentru creșterea patrimoniului muzeal.

Ambele expoziții au fost organizate la sediul muzeului, "Casa Națională", prima în perioada octombrie - noiembrie 1926¹⁹ și a doua în iulie-august 1927²⁰.

Remarcăm că în ambele expoziții ale artistului au figurat și lucrări, mai ales piesaje, inspirate pictorului de cartierele vechi ale orașului și de monumentele și locurile aureolate de faptul istoric, care au devenit, prin intermediul creației artistice, singurii martori ai timpului implacabil, lucrări intrate în patrimoniul muzeului prin achiziții, alături de gestul frumos al donației făcut de artist.

Nu lipsit de interes este faptul că organizatorii s-au orientat nu numai către talente ale timpului, consacrate, dar, au încurajat și tinerele speranțe, ale căror talente erau depistate de profesori în școli, organizând la sediul muzeului, expoziții unde alături de dascăli expuneau și aceste speranțe.

Analiza atentă a acestor acțiuni ne întărește convingerea că, după anul 1925, muzeul a contribuit activ la creșterea patrimoniului dar și la educația estetică a publicului, care privită în perspectiva timpului, credem că a avut drept consecință importantă fie în a-i ajuta pe cei interesați să-și mărească colecțiile, fie să-i determine pe alții de a deveni colecționari.

Realitățile privitoare la rolul muzeului în această perioadă, sunt confirmate în primul rând de fondul existent astăzi, în patrimoniul muzeului, unde, dincolo de lucrări semnate de artiști de importanță națională, apar și nume, unele confirmate în timp alături de altele ce au intrat în anonimat.

În ce privește tradiția importantelor colecții particulare bărlădene de astăzi, binecunoscute în lumea colecționarilor români, credem că își găsesc originea în acele timpuri când, neobosiții organizatori căutau și găseau căi și mijloace de a

impune muzeul, fapt confirmat și de cercetările efectuate de noi în unele colecții unde am găsit aceeași structură ca în fondul primar al muzeului.

Muzeul, în perioada de stabilitate după primul război, străbate o etapă unde în paralel cu activitățile prezentate, cei ce răspundeau de soarta acestuia erau preocupați în a rezolva problema financiară, devenită acută, motiv pentru care caută și găsesc noi forme sub aspectul statutului și organizării muzeului.

În această fază de tatonări și căutări se înscrie înființarea la 2 ianuarie 1928²¹, a societății - "Asociațiunea Casa Națională Stroe Belloescu"

Societatea, care a primit numele ctitorului primelor instituții de cultură specializate, avea un statut în a cărui Cap. I, se preciza că societatea avea ca principal scop conducerea și coordonarea muzeului, pinacotecii și bibliotecii.

La o lună după constituire, societatea a primit personalitate juridică²², intrând, ca urmare a demersurilor făcute, sub controlul și competența Ministerului Cultelor și Artelor²³ și a Ministerului Educației Naționale²⁴.

În noua formă de organizare, muzeul era reprezentat, conform Statutului, de un Consiliu de conducere care gestiona toate bunurile muzeului și bibliotecii și ale căror activități erau hotărâte numai de Adunarea generală.

Din statutul societății, remarcăm, în principal, grija deosebită a conducerii pentru creșterea patrimoniului, expres stipulată în prevederile art. 46, în care se stabilea ca 90% din bugetul anual să fie folosit pentru cumpărarea de: "... cărți, tablouri, obiecte de muzeu și mobilier", în timp ce diferența de 10% putea fi capitalizată.

Printre primele măsuri ale conducerii societății, propuse spre aprobarea Adunării generale, se numără și lista cu membrii de onoare ai societății. Astfel, în ședința din 9 iunie 1928²⁵, au fost aprobați și declarați primii membri de onoare, artiștii plastici: N. Tonitza, Ion Dimitriu - Bârlad și Petre Bulgăraș, fii ai acestor meleaguri. Din dosarul de corespondență reiese că a doua zi, a și fost expediată prin poșta titularilor, înștiințarea că sunt primii membri de onoare ai societății.

Aspirațiile și eforturile unei întregi generații, dintr-o perioadă când era foarte greu a situa o linie despărțitoare între dorință, real și posibil, își găsesc finalitatea în una dintre cele mai mari realizări ale Asociațiunii și anume reorganizarea și deschiderea expozițiilor muzeale pentru public.

Acest eveniment este consemnat de profesor Gheorghe Vrabie, în lucrarea "Bârladul Cultural", unde autorul, pe baza unei ample documentări și o pertinentă analiză a societății, conchide: "Deschiderea muzeului este una din cele mai mari realizări din partea societății"²⁶.

Desigur că expozițiile deschise pentru public au constituit într-adevăr una din cele mai mari realizări ale societății dar, care are la bază eforturile tuturor acelor intelectuali, ce încă din anul 1906 au reușit să constituie colecțiile, să le îmbogățească de la o etapă la alta, mai ales prin donații²⁷, de la care nu pot fi omise unele transferuri²⁸, dar și bunuri tezaurizate ca rezultat al cercetărilor proprii și mai puțin prin achiziții.

În ceea ce privește profilul expozițiilor muzeale deschise pentru public, ne putem pronunța cu certitudine numai despre cea de artă, în timp ce pentru o expoziție cuprinzând bunuri din celelalte colecții care existau, așa cum o confirmă prezența lor în fondul primar de la Secția de arheologie-istorie, este greu să ne pronunțăm, întrucât documentele cercetate de noi până la această dată, în majoritatea lor,

consemnează sintagma - deschiderea muzeului și pinacotecii - fără alte amănunte.

Important sub aspectul definirii profilului tematic al expoziției de artă, este un afiș, tipărit prin grija Asociațiunii și în care se menționa: "Vizitați Sala de artă a Casei Naționale "Stroe Belloescu" Tablouri de mari maeștri: Grigorescu, Loghi, Bulgăraș, Theodorescu-Sion, Petrașcu, Tonitza, Stoica, Bâncilă, Tarasov, Hârlescu, Severin, Skeletty etc. , etc."²⁹, în continuare, amatorii erau înștiințați că expoziția era deschisă zilnic, inclusiv sâmbăta și duminica. De asemenea, organizatorii au lansat și invitații pentru momentul inaugural. Dintr-o astfel de invitație, existentă în arhiva muzeului, din nefericire nedată, aflăm că evenimentul a avut loc la ora "3 d.a." (ora 15.00).

Momentul inaugural este posibil să se fi desfășurat într-o după-amiază, într-una din zilele de la începutul lui octombrie, 1928, deoarece răm în considerație un referat, întocmit de casierul societății, datat 16 octombrie 1928 și prin care, acesta solicita aprobarea cheltuielilor făcute: "Cu ocazia aranjării Bibliotecii și a Muzeului cum și a curățeniei localului..."³⁰.

Începând cu acest moment, sfârșitul anului 1928, Asociațiunea care gira treburile muzeului, dar și ale bibliotecii, continuă a se implica în toate activitățile specifice celor două instituții, apelând, ca și înaintașii, sub aspectul creșterii patrimoniului, la toate căile posibile, dar și în organizarea unor manifestări ce își propuneau valorificarea obiectului de muzeu, orientări și activități ce au stat în atenția conducerii societății pe parcursul întregii perioade interbelice.

În această perioadă de liniște, Asociațiunea organizează în paralel cu expoziția permanentă de la Casa Națională", expoziții temporare de artă, într-un spațiu special destinat unor astfel de acțiuni și unde pe lângă nume consacrate în arta timpului expuneau și talentele tinere.

Unii dintre aceștia, proaspeți absolvenți ai învățământului superior de artă românesc, și originari din Bârlad, aleg muzeul drept loc de confruntare cu publicul, unde își prezintă creațiile, ca după aceea să expună în străinătate.

Printre aceștia îi amintim pe Wolfinger Siegfried, Ionescu Cristea și Vasile Avram care, în 26 septembrie 1930, solicitau direcțiunii societății, aprobarea organizării unei expoziții colective: "... în sala mică a "Casei Naționale", pe perioada 5 octombrie-20 octombrie 1930"³¹.

Existența astăzi, în fondul primar al secției de artă, a unor lucrări semnate de acești artiști, demonstrează că societatea fie a achiziționat, fie că artiștii au donat câte una sau două lucrări.

De remarcat, că Wolfinger Siegfried (n. 1909 Bârlad - m. 1982 Neuilly) după expoziția de la Bârlad a deschis expoziții personale, în 1933 la Viena, 1934 la Paris și în 1936 la București³².

Muzeul Bârlădean, în această perioadă, era cunoscut pe plan național ca o instituție de cultură, bine definită, fapt consemnat de o adresă emisă de Președenția Consiliului de Miniștri, ce poartă semnătura cunoscutului istoric și arheolog, Radu Vulpe și prin care muzeul era solicitat a completa un Chestionar, necesar în redactarea Repertoriului muzeelor din România.

Din amintita adresă ne-a reținut atenția titulatura sub care era cunoscut muzeul în anul 1931, și anume "Muzeul Stroe Belloescu" Bârlad.

Sub aspectul denumirii muzeului, în documentele cercetate de noi, datele 1914-

1932, constatăm nominalizări diferite, începând cu "Muzeul Județului Tutova", în actul de înființare din 1914, precum și "Muzeul regional de istorie și etnografie Bârlad", "Muzeul Stroe Belloescu" sau, cel mai adesea, "Muzeul Bârlad"

Credem că după anul 1928, după înființarea Asociațiunii, când "Casa Națională" a căpătat numele întemeietorului ei, Stroe Belloescu, același nume le-a fost atribuit și celor două instituții, bibliotecă și muzeu, ce își desfășurau activitățile în același sediu.

Sub aspectul patrimoniului, după anul 1930, se constată o creștere substanțială, pentru prima dată implicându-se Ministerul Cultelor și Artelor³⁴, care pe lângă transferul unor lucrări de artă, aproba pentru muzeu și sume importante fie pentru achiziții de picturi sau pentru cercetări arheologice efectuate pe raza orașului.

În faza actuală a documentației noastre, putem reconstitui patrimoniul existent în perioada interbelică doar sub aspectul domeniilor componente (arheologie, istorie, numismatică, etnografie și artă), dar nu și mărimea acestor colecții, datorită inventarelor care s-au pierdut, cu excepția celor ce sunt databile în 1914 și 1915. .

Cu toate acestea putem avansa ideea că fondul era destul de bogat dacă muzeul răspunde la dorința unor școli din Bârlad, care solicitau o serie de bunuri în vederea organizării, la sediul lor, a unor expoziții, așa cum o dovedește și cererea Școlii Normale de băieți din Bârlad, cerere datată în 1938³⁵ și care poartă și aprobarea de împrumut din partea conducerii societății.

După această dată, decizia brutală și irevocabilă a marilor puteri care vor contribui la declanșarea celui de-al doilea război mondial, soarta muzeului a stat sub semnul preocupărilor de protejare a patrimoniului. La această situație se adaugă și consecințele cutremurului din anul 1940³⁶ când, a fost afectat nu numai imobilul dar și serie de distrugerii de bunuri, ceea ce a determinat evacuarea și depozitarea patrimoniului muzeului și bibliotecii în sediul primăriei.

Pentru perioada ce a urmat după încheierea războiului, momentul readucerii patrimoniului la "Casa Națională" din clădirea primăriei, unde fusese depozitat pe toată perioada celui de-al doilea război, organizarea muzeului și reluarea activităților în vechiul sediu, sunt tot atâtea întrebări ce rămân, deocamdată, fără răspuns, datorită lipsei documentelor de arhivă.

Cu toate acestea suntem convinși că în acea perioadă de după război, specială și confuză, a apărut o nouă generație de intelectuali care și-au asumat responsabilitatea în preluarea și organizarea muzeului în vechiul sediu, în semn de prețuire pentru înaintași care nu numai că au înființat muzeul dar prin activitățile desfășurate, au reușit să-l impună în viața spirituală a orașului mai bine de 40 de ani.

Începând cu anul 1948³⁷, muzeul este declarat instituție de stat, sub numele de "Muzeul mixt Bârlad", trecând sub patronajul Primăriei.

Cu această dată muzeul intră într-o nouă etapă din existența sa și în cadrul căreia se detașează, în primul rând, problema spațiului de la "Casa Națională", care s-a dovedit insuficient ca sediu pentru cele două instituții de cultură, muzeu și bibliotecă, ale căror colecții crescuseră considerabil, iar pentru buna desfășurare a activităților specifice se impunea ca una dintre acestea să se mute în alt spațiu.

Pe de altă parte, muzeul care pe parcursul anilor a dovedit și demonstrat că reprezintă un bun tezaur pentru valori nu numai sub aspectul gestionării dar și a

valorificării, continuă să atragă atenția celor interesați în a face donații.

O importantă donație, din această perioadă, este cea făcută de preotul Ursăcescu, cuprinzând valori românești de artă religioasă și laică, care datorită lipsei documentelor, presupunem că a intrat în colecțiile muzeului înainte de anul 1948.

Prin intermediul unui act de donație, datat 1951³⁸ și semnat de scriitorul Virgil Caraiuan, prin care dona muzeului un important număr de bunuri de arheologie, putem stabili că, director al muzeului la acea dată era prof. Dumitru Tarasă, cunoscut sculptor bârlădean cu studii la Paris și că sediul muzeului era încă la "Casa Națională"

Anul 1953 marchează în existența muzeului câteva evenimente mai deosebite: în primul rând înființarea unei noi secții de științele naturii, ca urmare a donației unui important fond valoric și numeric, din partea Filialei de vânătoare Bârlad și în al doilea rând Filiala donatoare, oferă muzeului și sediului pe care îl avea, o clădire (parter și etaj), situată în centrul orașului.

Muzeul, după aproape patru decenii de activitate în "Casa Națională", unde a fost înființat, în anul 1953, se mută în noul sediu, sub îndrumarea și coordonarea directorului Dumitru Tarasă. Aici, la nivelul cunoașterii și exigenței timpului în domeniul muzeografiei sunt organizate expoziții pentru public, pe profilul a trei Secții: Arheologie - istorie, Artă și Științele naturii. În schema muzeului la această dată, figurau directorul și un supraveghetor,

În perioada imediat următoare sunt angajați, treptat, absolvenți cu studii superioare, ceea ce a determinat începutul primei etape de gestiune, clasificare, fișare, depozitare, conservare, restaurare și cercetare științifică a patrimoniului cultural existent, adunat în timp, găsirea unor noi căi de îmbogățire a patrimoniului precum și întocmirea unor proiecte tematice pentru cele trei secții.

Noile idei în structura, organizarea și desfășurarea activității specifice de muzeu s-au dovedit imposibil de transpus în practică și aceasta datorită spațiului care s-a dovedit insuficient și mai ales necorespunzător. În consecință, atenția directorului și a specialiștilor s-a concentrat în direcția obținerii unui nou sediu.

Demersurile întreprinse, insistențele la care trebuie adăugată și înțelegerea găsită, s-au soldat, în anul 1955, cu repartizarea unui nou spațiu pentru muzeu, respectiv o aripă din palatul Prefecturii Tutova, o clădire, în stil eclectic de sec. XIX.

În noile condiții, au fost întocmite și aprobate tematicile³⁹ celor trei secții precum și un proiect de mobilier specific.

După reorganizarea pe baza noilor tematici de arheologie - istorie, artă și științele naturii și a unui mobilier modern pentru acea perioadă, muzeul își redeschide porțile pentru marele public, în anul 1957, când se va numi Muzeul "Vasile Pârvan" Bârlad⁴⁰, denumire pe care a purtat-o, neîntrerupt, până astăzi.

Dacă, până la această dată, în existența muzeului, secția de artă, se pare, că a fost privilegiată, după noua reorganizare, secțiile de arheologie - istorie și științele naturii, s-au bucurat de o atenție deosebită sub aspectul spațiului repartizat, ceea ce a determinat expunerea unei importante părți din patrimoniu.

De asemenea, tot acum, pe o treaptă superioară se situează activitatea de la Secția de Arheologie - istorie, în cadrul căreia se intensifică cercetarea planificată în teren, la început în colaborare cu specialiștii în domeniu, de la Iași și București, trecându-se apoi la organizarea unor șantiere arheologice autonome, pe raza orașului și în

împrejurimi. O consecință directă a acestor activități s-a răsfrânt asupra expoziției de bază, a cărei tematică era permanent îmbogățită, impunându-i un caracter dinamic.

La Secția de științele naturii, în realizarea dioramelor și a butaforiilor necesare în reconstituirea biotopilor, o contribuție esențială sub aspect estetic, pe lângă caracterul științific, a avut-o sculptorul Dimitrie Tarasă.

În același timp din inițiativa arheologului Vasile Palade (1922 - 1993), director a muzeului (1959 - 1987), a muzeografului biolog Alexandru Săidăcaru și cu concursul tuturor muzeografilor, indiferent de secție, s-a organizat un Colț zoo-logic.

Inițiatorii acestui colț, au obținut aprobarea organizării acestuia în peisajul natural, din cel mai mare parc al orașului, a cărui vechime se pierde în timp. La scurt timp de la înființarea, prin îmbogățirea faunei cu specii variate, de la cele locale până la cele exotice, rare, fie achiziționate, fie la schimb sau transfer de la așezăminte similare din țară, acest colț a devenit Grădina Zoo, care, până în anul 1971, a funcționat ca Secție a muzeului. Grație eforturilor dar mai ales a programului științific aplicat, această Secție a devenit unul din cele mai frumoase locuri, căutat și vizitat de bărlădeni și nu numai. Din anul 1971, Grădina Zoo, datorită mărimii dar mai ales a cheltuielilor mari pentru întreținere, a determinat conducerea muzeului de a renunța la aceasta ca Secție, trecând în subordinea și administrarea altor instituții din oraș.

Aceleași perioade, caracterizată prin bogate realizări ca urmare, în primul rând, a profesionalismului dar mai ales prin dragostea și devotamentul muzeografilor pentru profesiunea aleasă, trebuie să-i adăugăm, înființarea, în anul 1966, a unei noi Secții "Personalități bărlădene". În tematica noii Secții intrau marile personalități, fii ai acestor meleaguri, începând cu domnitorul Alexandru Iona Cuza, Nicolae Tonitza, Stroe Belloescu, Gheorghe Roșca Codreanu, oameni politici ai timpului, alături de societăți culturale și științifice înființate și cu activitate în viața spirituală a orașului pe parcursul anilor.

Într-o primă etapă, această tematică, conform comandamentului timpului a prins contur, prin organizarea și deschiderea, în toamna anului 1966, a casei memoriale "Gheorghe Gheorghiu - Dej", în casa în care s-a născut. În paralel a început o intensă cercetare în vederea documentării și procurării bunurilor necesare completării tematiche dar și a unui spațiu, necesar acestei noi secții.

În paralel cu inițiativele dar mai ales cu frumoasele realizări ale muzeografilor de la Secțiile amintite, începând cu anul 1955, Secția de artă a primit, cu ocazia reorganizării doar o singură și modernă sală de expunere, unde, firesc, s-a făcut o selecție foarte riguroasă pentru a expune ceea ce era reprezentativ în patrimoniu, din perioada interbelică, existent la acea dată, la care s-au adăugat câteva lucrări ale unor artiști semnificativi pentru școala ieșeană, de la sfârșitul sec. XIX - XX, provenite prin transfer de la Muzeul de artă din Iași, ca urmare a intervențiilor muzeografilor.

Toate aceste realizări ne îndreptătesc a considera că anul 1955 marchează începutul etapei moderne din existența muzeului, cea mai importantă, când, toate activitățile au avut la bază principiile științifice specifice fiecărui domeniu.

Noile generații de specialiști de la toate Secțiile, autori ai acestor activități sunt inițiatorii acțiunilor complexe organizate, în anul 1974 cu prilejul sărbătoririi muzeului, la împlinirea celor 60 de ani de existență, prima mare aniversare, în semn de prețuire față de înaintași.

La aceste acțiuni, desfășurate pe parcursul a trei zile, au participat specialiști din întreaga țară, alături de unii bărlădeni care au depus mărturie despre ce a însemnat muzeul în viața culturală a orașului pe parcursul anilor.

Sub aspectul patrimoniului, în această perioadă, se constată o creștere substanțială, elemente semnificative care i-a determinat pe specialiștii muzeului ca, în paralel cu realizările prezentate, să fie în permanență activi, făcând demersuri pentru obținerea integrală a spațiului din palatul Prefecturii Tutova, eforturi ce s-au materializat în anul 1976, când muzeul preia și se extinde în celelalte două corpuri ale clădirii, parter și etaj.

Cu acest succes sub aspectul spațiului, muzeul la cei 62 de ani de existență, intră într-o etapă ce se caracterizează printr-o serie de particularități și evenimente total deosebite de etapele anterioare.

Așa cum era și firesc, noul spațiu, a determinat, în primul rând, încetarea activităților cu public, dezafectarea expozițiilor permanente, depozitarea întregului patrimoniu alături de activitățile de transformare și amenajare a spațiului conform exigențelor și necesităților muzeografice.

În paralel, la fiecare Secție, s-a trecut la întocmirea unor noi tematici, corespunzătoare timpului având în vedere bogăția patrimoniului. De asemenea, s-a trecut la proiectarea și realizarea unui mobilier modern, specific pentru fiecare Secție.

Spațiul generos și corespunzător exigențelor muzeografice, a dat un imbold deosebit specialiștilor care, din dorința de valorificare a unui mare număr de bunuri, ce stăteau depozitate, au întocmit tematici ample și care, pentru a fi transpuse în practică, necesitau un spațiu cu mult mai mare decât cel existent, de unde nu se putea exclude necesitatea rezervării spațiilor pentru depozite, laboratoare și alte utilități.

În această situație, într-o primă fază, după dispute îndreptățite de fiecare parte, s-a optat ca, Secțiile de arheologie - istorie și "Personalități bărlădene" să ocupe parterul clădirii, în timp ce la etaj, spațiul era împărțit între Secțiile de artă și științele naturii, unde s-a mai rezervat un spațiu pentru expoziții temporare.

Concomitent cu aceste preocupări, atenția muzeografilor s-a concentrat pe cercetarea și valorificarea științifică a patrimoniului, pe conservare și restaurare și nu în ultimul rând pe creșterea numerică și valorică a acestuia.

De asemenea, se mărește numărul specialiștilor cu o nouă generație, veniți de pe băncile facultăților, ținând cont de faza de reorganizare, de a face cunoștință cu ABC-ul muncii de muzeograf, de la care nu putem omite avantajul de a fi putut beneficia, imediat, de specializări pe teme optimale, în cadrul cursurilor organizate pe plan național.

Dar, entuziasmul muzeografilor într-un apropiat moment festiv al inaugurării Secțiilor așa cum și le doreau, a fost repede spulberat, datorită seismului din anul 1977, care nu numai că a afectat puternic clădirea dar a provocat o serie de distrugerii parțiale sau totale ale unor bunuri din patrimoniu.

În noua situație, după expertiza tehnică a clădirii, imobilul a fost înscris pe Lista demolărilor, alături de multe alte clădiri din oraș, luate în evidența muzeografilor ca monumente de arhitectură.

Înțelegând pericolul creat de decizia demolărilor acestor monumente, specialiștii muzeului, au găsit căi și soluții de salvare a acestora, soldate după mai bine de doi

ani, cu un succes parțial, când clădirea muzeului a fost radiată de pe lista demolărilor, reușindu-se în același timp, a mai salva doar două monumente.

Profitând de confuzia și nedumerirea celor din jur care nu pricepeau eforturile muzeografilor pentru salvarea unor ruine, s-a reușit ca până la sfârșitul anului 1977, cele două clădiri să treacă în proprietatea muzeului, prin transfer legal de la foștii proprietari, care le părăsiseră, respectiv Ministerul Justiției și Sănătății.

Eforturile depuse pentru salvarea celor două imobile aveau ca suport valoarea arhitecturală, la care se adaugă cea cu semnificație de valoare de martor a evenimentelor.

Astfel, cea cunoscută sub numele de "Casa Sturdza", a aparținut spătarului Alecu (Alexandru) I. Sturdza, episcop al Obștii Târgului Bârlad la 1826, înrudit cu domnitorul Mihail Sturdza. Ultimul descendent al familiei, Costache Manolache Epureanu, om politic al locului a fost implicat în mișcarea unio-nistă și în casa căruia, se pare, că, a poposit domnitorul Alexandru Ioan Cuza. De asemenea, este singura construcție din oraș care are și o capelă de familie.

Cea de a doua, cunoscută sub numele de "Casa Miclescu", a adăpostit în anul 1912 muzeul deschis de Saint George.

Dincolo de aceste semnificații, prin cele două clădiri, se câștigau două spații necesare pentru secțiile de științele naturii și Personalități bărlădene, oferind posibilitatea ca cele patru Secții să se extindă sub aspectul spațiului și activităților, așa cum își doreau muzeografi.

Etapă ce se derulează după cutremurul din 1977, se înscrie ca o etapă fără precedent din existența muzeului sub aspectul marilor greutăți, în situația când există un patrimoniu bogat și variat sub aspectul domeniilor și trei imobile în ruină, în prag de prăbușire,

Nu putem să nu subliniem că în contextul anului 1977, când, ravagiile făcute de cutremur în oraș erau acute și vizibile: în școli, creșe, grădinițe și spitale, muzeul s-a bucurat de înțelegere dar mai ales de sprijinului financiar pentru întocmirea, în primă fază, a proiectului de consolidare doar a palatului.

Muzeografi, aflați într-o situație aproape fără ieșire, grație sprijinului primit, începând cu anul 1978, își recapătă optimismul, odată cu transformarea muzeului în șantier de consolidare, gândind la un apropiat moment al redeschiderii muzeului.

Cu toată finanțarea ritmică și la valoarea posibil de realizat într-un an, din cauza complexității soluțiilor de consolidare, dar mai ales a mărimii clădirii (a cărei suprafață desfășurată înseamnă 6.000 mp), lucrările au putut fi definitive, la sfârșitul anului 1981.

Între timp, s-a reușit obținerea fondurilor pentru proiectul și începerea consolidărilor, din nefericire, doar pentru "Casa Sturdza".

Dar, alături de toate aceste greutăți, în viața muzeului apar câteva evenimente deosebit de semnificative sub aspectul patrimoniului, venite într-un moment dificil într-un fel pentru a contrabalansa cortegiul necazurilor.

Privind situația muzeului sub aspectul patrimoniului acestei perioade, remarcăm începutul unei etape ce stă sub semnul generos al donațiilor, venit din partea unor cunoscute personalități, fii ai orașului.

Un prim eveniment de acest fel se produce în anul 1978, când, prof. dr. doc. Ion

Chiricuță își manifestă opțiunea de a se îndrepta spre muzeul din orașul unde tatăl său, preotul Toma Chiricuță s-a numărat, la începutul secolului, printre intelectualii ce au sprijinit înființarea muzeului și dezvoltarea acestuia.

Prof. Ion Chiricuță (1918 - 1988), dincolo de marele specialist, care în timpul vieții a adus prin studiile sale o contribuție importantă și semnificativă la tezaurul de cunoaștere în domeniul chirurgiei cancerului, a fost dublat de un cunoscător în domeniul artei și muzeografiei.

Din schița de portret a profesorului nu putem omite că omul de știință era în primul rând un pasionat de artă, pasiune născută încă din fragedă copilărie, în climatul elevat al familiei, cultivată pe parcursul anilor și care îl va stăpâni până la dispariția sa din viață.

Toate aceste calități l-au ajutat pe prof. Ion Chiricuță să constituie o Colecție de artă comparată, pe care nu a donat-o decât atunci când, condițiile de păstrare, dar mai ales de valorificare erau în total acord cu toate normele muzeografice.

Ținând cont de valoarea colecției dar mai ales dezaprobând nedreptatea ce s-a săvârșit la inaugurarea colecției donate, din partea edililor naționali ai timpului, vom insista, în calitate de martori, implicați direct, asupra etapelor premergătoare donației.

În anul 1976, cu ocazia manifestărilor organizate de muzeu cu prilejul împlinirii a 90 de ani de la nașterea lui Nicolae Tonitza, printre invitați s-a numărat și prof. Raul Șorban. Cunoscând cu acest prilej, muzeul și cercetările întreprinse pentru Secția "Personalități bărlădene", prof. Raul Șorban ne-a vorbit, prima dată despre intențiile de donație ale prof. dr. Ion Chiricuță, precizând atunci, că printre virtualii beneficiari ai unei donații ar fi muzeul nostru.

Încurajați de opțiunea profesorului, un prim pas s-a făcut din partea noastră, prin intermediul corespondenței, finalizată cu invitația din partea colecționarului de a purta un dialog cu specialiștii muzeului nostru, la Cluj.

Răsfațați de ospitalitatea gazdei noastre, într-o după amiază de toamnă târzie, am fost conduși în colecție, unde, în ambianța de mare consistență valorică a colecției, amprenta de oboseală de pe chipul profesorului, datorată orelor petrecute în sala de operații, a dispărut ca prin farmec și unde profesorul și medicul a devenit colecționarul pasionat de o viață, de bunul cu valoare de artă.

Atunci am înțeles că întreaga colecție nu era altceva decât un emoționant portret spiritual al profesorului.

Tot atunci am descifrat că în comportamentul lui cel mai intim, prof. Ion Chiricuță, a simțit nevoia la început, să achiziționeze lucrări de artă pentru plăcerea contemplării tihnite, după încordarea și concentrarea zilnică a medicului, înzestrat cu un remarcabil talent chirurgical, competență clinică și mai ales cu dragoste față de omul aflat în suferință.

În orele târzii ale nopții, răsfoind un caiet de impresii ce purta semnătura profesorului dar și semnăturilor unor mari personalități ale științei și culturii românești și universale, ce vizitaseră colecția, ne-am convins că profesorul înconjurat de piesele de valoare ale colecției a înțeles că arta înlesnește omului accesul la cunoașterea universului și misterului vieții și atunci a renunțat la condiția de încântare și liniște meditativă solitară, îmbrățișând ideea de a dona colecția unui muzeu.

Dorința exprimată de a dona, ne-a întărit convingerea că realizarea acesteia nu a avut la bază acel instinct de avariție care conferă obiectelor o valoare totemică.

După mai bine de jumătate de secol, în primăvara anului 1980, prof. Ion Chiricuță, revine la Bârlad, ca invitat de onoare, la Simpozionul național pe tema cancerului gastric, organizat de dr. Constantin Teodorescu, șeful secției de chirurgie a spitalului bârlădean, un nume binecunoscut și în lumea colecționarilor români, un colecționar care împletește armonios munca științifică cu pasiunea pentru artă și care se numără printre marii donatori ai muzeului nostru și nu numai.

Profesorul vizitează cu acest prilej, muzeul, aflat în acel moment, în schele și în plină activitate de consolidare, situație care nu l-a împiedicat de a vedea personal, spațiul de la etaj, prezentat de noi în cadrul discuțiilor, că ar fi corespunzător dorințelor colecționarului.

În finalul vizitei, ne-a mărturisit imediat că a fost plăcut impresionat, pe de o parte, de faptul că ajungând la etajul clădirii a fost invitat să opteze cât din acest spațiu crede că este necesar pentru colecție și nu în ultimul rând de monumentalitatea clădirii în ansamblu și în mod special de fiecare încăpere în parte care beneficia de o bună lumină naturală.

De asemenea, a fost impresionat de decizia conducerii muzeului care a acceptat ca spațiul expoziției permanente de artă să fie integral destinat colecției și tot patrimoniul vechi al secției să intre în depozit.

Credem că, această vizită, a fost hotărâtoare pentru decizia finală a profesorului, de a dona colecția orașului în care a văzut lumina zilei, de la care nu putem omite primirea și asigurările date de edilii de atunci ai orașului care s-au arătat nu numai deschiși unui astfel de dialog dar s-au angajat în a sprijini și urgenta definitivarea lucrărilor de șantier.

În dosarul colecției există o foarte bogată corespondență datată mai 1980 - decembrie 1981, între profesor, muzeu și oficialitățile timpului, din care se desprinde dorința de a definitiva donația și în primul rând includerea acesteia în circuitul muzeal național.

La 20 septembrie 1980, într-o emisiune televizată, realizată de Tudor Vornicu, sub genericul "Istoria unei colecții povestită de prof. dr. doc. Ion Chiricuță", profesorul a prezentat colecția, făcând cunoscut că a hotărât să o doneze Bârladului.

Ca urmare a sprijinului primit, în toamna anului 1981, spațiul a fost terminat și finisat, prilej cu care profesorul se deplasează din nou la Bârlad, unde împreună cu specialistul Secției, într-o atmosferă elevată de lucru, colecționarul și muzeograful au întocmit câte un plan de expunere pentru fiecare cameră în parte.

Reîntors la Cluj, profesorul redactează actul de donație, din cuprinsul căruia se desprinde motivația ce a stat la baza opțiunii sale: "familia mea (Chiricuță și Tașcă dinspre mamă), de sute de ani a avut viața legată de județul Tutova și de orașul Bârlad... Eu m-am născut aici la 7 ianuarie 1918... sufletul meu a rămas atras spre acest oraș, puternic centru cultural... Doresc ca prin donarea colecției de artă să completez și să întăresc tradițiile culturale ale acestui vechi oraș moldovenesc cu valori culturale care vor rămâne permanent Bârladului". Actul, datat 16.12.1981,

pe lângă semnătura profesorului mai poartă și semnăturile doamnei prof. dr. Ritta Marinovici Chiricuța și dr. Cristian Chiricuță, soția și fiul profesorului.

Remarcăm faptul că în actele notariale, colecționarul a înscris printre altele, clauza de a completa colecția cu alte valori ce urma să le achiziționeze și să doneze muzeului. Această clauză era formulată astfel: "Îmi rezerv dreptul de a completa colecția, pe parcursul anilor, cu alte bunuri ce le voi achiziționa și le voi dona muzeului bărlădean."

Grație eforturilor conjugate, amenajarea spațiului secției de artă s-a finalizat, în luna martie 1982, după care s-a trecut la organizarea expoziției.

În paralel cu aceste evenimente, în februarie 1981, muzeul primește o ofertă de donație din partea dr. Marcel Vainfeld (1917 - 1990), un cunoscut colecționar, un nume din prin rang din Galeria personalităților bărlădene.

Fiecare din clipele vieții dr. Marcel Vainfeld, s-au constituit în tot atâtea momente de viață pe care a știut să le folosească, deopotrivă, pentru desăvârșirea profesiei de medic și colecționar, cărora li s-a devotat toată viața.

Dr. Marcel Vainfeld, cu erudiția, blândețea și modestia ce-l caracteriza, înțelegând necesitățile dar mai ales importanța și personalitatea muzeului bărlădean, ale cărui colecții nu numai că le cunoștea dar, știa și cum s-au constituit și îmbogățit de la o etapă la alta, în primăvara anului 1981, face o primă ofertă de donație, perfectată juridic și intrată în patrimoniul muzeului în aprilie 1981.

La "Colecția de artă orientală și extrem orientală a dr. Marcel Vainfeld" și a "Colecției de artă comparată Ritta și prof. dr. doc. Ion Chiricuță", perfectată juridic și intrată în patrimoniul muzeului în februarie 1982, se adaugă, în aceeași perioadă, o altă donație din partea dr. Ștefan Bucevschi, un alt mare colecționar a Bârladului, a cărui pasiune de o viață, s-a materializat într-o colecție de icoane pe lemn și artă populară românească, din zona de sud a Moldovei cu precădere și a Moldovei în general.

Concomitent cu activitatea de preluare și inventariere a donațiilor, parterul și etajul clădirii au fost finisate conform normelor muzeografice, de asemenea, mobilierul modern necesar în expunere a fost livrat la termen numai pentru Secția de artă, ceea ce a permis trecerea la amenajarea expozițională doar a acestei secții.

Disponând de trei valoroase donații, s-a renunțat la tematica secției de artă, axată pe artă plastică românească de la sfârșitul sec. al XIX-lea până la perioada interbelică inclusiv, în cadrul căreia existau două centre de interes, respectiv creația artiștilor Nicolae Tonitza și Ștefan Dimitrescu, optând pentru organizarea unui Muzeu de colecții.

Cum era și firesc, cel mai mare spațiu a revenit donației prof. Ion Chiricuță, colecția debutând cu genuri ale artei populare românești în cadrul cărora dominau icoanele pe sticlă, provenite din diferite centre ale Transilvaniei.

Următorul spațiu a căpătat aspectul unui altar, cuprinzând icoane, uși împărătești, obiecte de cult brâncovenesti și post brâncovenesti. De la imaginea de esență religioasă se ajunge la arta funerară și civilă romană de sec. II - III, din cadrul Lapidarium-ului, cărora li s-au adăugat și câteva piese din Hallstatt și La Tène.

De aici, pe un spațiu generos, a fost expusă arta universală, organizată în jurul ideii unui dialog între genurile artei plastice și decorative. Pentru această parte a colecției, a fost redus la minimum mobilierul aferent, preferând o expunere liberă,

care venea în acord total cu acel ambient gândit de colecționar.

Un capitol distinct al colecției, reprezentând arta plastică românească, a fost desfășurat pe un spațiu foarte generos, separat de restul colecției, printr-un spațiu aparent de respiro, dar care anunța componenta următorului spațiu expozițional.

De la această colecție, se desfășura Colecția de artă populară dr. Ștefan Bucevschi cu specific din zona Moldovei, îmbogățită cu câteva piese de port popular, existente în colecțiile ce s-au constituit încă din anul 1914.

Ultimul spațiu a fost rezervat Colecției dr. Marcel Vainfeld, unde dincolo de frumusețea evidentă a pieselor, expunerea oferea o privire de ansamblu asupra unui domeniu de artă deosebit de complex, cum este cel al artei plastice și decorative din îndepărtatul Orient, la care se adaugă valoarea și autenticitatea pieselor adunate pe parcursul mai multor decenii de colecționarul pasionat, ademenit de marile probleme ale artei orientale.

La 23 mai 1982, au avut loc festivitățile de deschidere a Secției de artă a muzeului în noua înfățișare de Muzeu al colecțiilor, festivități parțial umbrite de autoritățile timpului, care în ultimul moment au contramandat deschiderea fastuoasă ce se pregătea și în cadrul căreia era programată și o transmisie televizată în direct.

Ordinul plin de ofidism, sosit de la București, în noaptea de 22 spre 23 mai suna nu numai categoric dar și imposibil de interpretat.

Și totuși, acest ordin a fost încălcat de regretatul nostru coleg în ale muzeografiei, Iulian Antonescu, director pe atunci, al Direcției muzee din Ministerul Culturii, care și-a asumat toate riscurile și ne-a permis deschiderea muzeului.

Muzeograful Iulian Antonescu, alături de muzeografii bărlădeni s-au constituit, atunci, în marele judecător al adevăratelor valori și al verdictelor autentice, la care nu putem să-i omitem pe bărlădeni, veniți într-un număr impresionant de mare, contribuind cu toții la o deschidere ce s-a transformat într-o mare sărbătoare a sufletului.

După mai bine de șase ani, începând cu luna mai 1982, muzeul își redeschidea porțile pentru marele public doar cu Secția de artă.

La scurt timp, de la acest moment a fost redeschisă și Secția de arheologie - istorie, dar parțial, cu o tematică desfășurată de la paleolitic până la Epoca lui Ștefan cel Mare inclusiv, beneficiind de un mobilier de expunere foarte modern, adecvat pe spațiul secției, de la parterul clădirii.

Anul 1982, marchează în existența muzeului o nouă etapă caracterizată, în primul rând, prin îmbogățirea numerică a patrimoniului dar mai ales prin deversificarea lui sub aspectul domeniilor. În al doilea rând, activitățile specifice de la toate secțiile s-au revigorat chiar și pentru celelalte două secții care nu aveau expoziții pentru public ca urmare a lipsei de spațiu. Cu toate acestea, cele două secții vitregite, au putut organiza expoziții temporare pe teme foarte variate, valorificând patrimoniul existent, într-un spațiu special destinat la etajul clădirii.

Permanent, au fost intensificate demersurile pentru continuarea consolidării imobilului "Casa Sturdza", care sub acest aspect a cunoscut perioade de stagnare, motiv pentru care abia la sfârșitul anului 1989, lucrările au fost definitive. În ce privește "Casa Miclescu" toate eforturile s-au soldat cu un eșec, neputând face decât câteva intervenții pentru a stopa degradările și în anul 1993 realizarea proiectului de consolidare.

Un aspect semnificativ pentru aceeași perioadă constă în aceea că specialiștii muzeului, în ciuda îngrădirilor privind popularizarea bogatului patrimoniu, în care intrau și donațiile, au reușit să facă cunoscute toate aceste valori prin organizarea unor mari și ample acțiuni care au atras un public numeros dar mai ales specialiști, oameni de știință și cultură din întreaga țară, care pe lângă faptul că luau cunoștință de aceste valori, duceau cu ei impresii frumoase pe care le popularizau sub diferite forme.

Din rândul acestora remarcăm manifestările organizate de muzeu, cu prilejul sărbătorilor centenarului nașterii lui Nicolae Tonitza, în cadrul cărora s-au inclus două expoziții: una cu lucrări din creația artistului iar a doua cu lucrări din creația artiștilor plastici contemporani, ca un omagiu adus sărbătoritului.

Pentru prima dată, în această expoziție, au figurat și câteva portrete ale artistului sărbătorit, realizate de Corneliu Baba, Dan Hatmanu și alții, lucrări ajunse, unele, în colecțiile muzeului sau în colecții particulare.

Cu aceeași ocazie a fost realizată și o medalie aniversară, un pliant cu vederi din creația artistului, existente în colecția muzeului și Colecția dr. Constantin Teodorescu, precum și lansarea cărții "N. Tonitza", editată la Meridiane sub semnătura lui B. Brezianu.

Acestor bogate și substanțiale acțiuni li se adăugă un fapt de excepție, inaugurarea unei noi colecții donate de dr. Constantin Teodorescu, cuprinzând lucrări din creația celui care a fost elevul lui Nicolae Tonitza, marele artist contemporan Corneliu Baba. În donație figurează, lucrări datate 1948 până la autoportretul datat 1986.

În semn de prețuire față de personalitatea complexă a celui care a fost Nicolae Tonitza, prof. Ion Chiricuță, în calitate de invitat de onoare, a mai donat un fond de lucrări ale unor artiști din perioada interbelică și contemporană.

Trebuie să subliniem că, prof. Ion Chiricuță după anul 1982 până în anul morții sale 1988, a continuat să achiziționeze și să doneze muzeului valori deosebite.

În primăvara anului 1989, după moartea profesorului, doamna prof. Ritta Marinovici Chiricuță, a donat bunuri din domeniile etnografiei și artei plastice românești și universale, pe care colecționarul Ion Chiricuță le achiziționase cu dorința de a fi donate muzeului, onorând clauza existentă în actul de donație.

Existența muzeului, în perioada dintre 1977 - 1989, poate fi caracterizată, pe de o parte printr-o criză acută, sub aspectul spațiului, ce s-a răsfrânt în activitatea de la toate Secțiile muzeului iar pe de altă parte o perioadă be-nefică materializată prin creșterea patrimoniului Secțiilor, prin intermeniu cercetărilor arheologice finanțate anual la valorile solicitate, transferuri, achiziții și mai ales prin donații, importante valoric și numeric care au adus la o mare diversificare a structurii patrimoniului.

Din anul 1982, când problema spațiului muzeal a fost rezolvată parțial, activitățile specifice reintră în normal prin organizarea unor expoziții temporare, în cadrul cărora s-a putut valorifica, în primul rând, patrimoniul din depozite de la toate Secțiile, fie expoziții itinerante, la care se adaugă organizarea unor simpozioane și sesiuni naționale pe teme variate.

Începând cu această perioadă semnificative sunt expozițiile anuale având ca generic - *Noi valori intrate în patrimoniul muzeului* - unde au fost valorificate rezultatul cercetărilor întreprinse de muzeografi arheologi, eventualele transferuri mai ales de artă și nu în ultimul rând donațiile.

De asemenea, au fost organizate expoziții de artă contemporană românească la care au participat artiști plastici din întreaga țară. Important de subliniat că toți artiștii care au acceptat invitația din partea muzeului, au donat câte una sau mai multe lucrări. Printre artiștii donatori îi remarcăm pe: Elena Uță Chelaru, Corneliu Vasilescu, Ion Popescu - Negreni, Ion Sălișteanu și alții.

Alături de toate realizările, de unde nu pot fi excluse necazuri și greutăți, donațiile continuă să fie o constantă în existența muzeului.

După trecerea în neființă, în anul 1988, a celui care a fost profesor George Ivașcu, fiica celui dispărut, Raluca - Voichița, face o ofertă de donație muzeului nostru, ofertă acceptată datorită valorii donației dar și pentru contribuția îmbogățirii tematicii Secției "Personalități bărlădene" George Ivașcu, deși s-a născut în apropierea Bârladului, s-a format ca elev la unul din renumitele licee ale orașului, prin băncile căruia au trecut mari personalități ale științei și culturii românești.

Donația cuprinde carte de patrimoniu sec. XVIII-XIX, carte contemporană cu dedicații și autografe, munuscrite, scrisori, obiecte personale, piese de mobilier, artă plastică și decorativă românească, etnografie etc.

Anul 1989, înscrie în existența muzeului, împlinirea celui de al 75 -lea an de la înființare. În consecință, toate acțiunile organizate au fost dedicate acestuia jubileu, culminând cu o sesiune națională, la cele trei Secții (arheologie- istorie, Artă și Științele naturii), precum și cu deschiderea Expoziției naționale "Ștefan Constantinescu" Cu prilejul aceleași sărbători a fost bătută o medalie jubiliară, alături de o primă publicație tipărită de muzeu sub titlul "Valori de patrimoniu cultural național"

La vernisajul Expoziției Naționale "Ștefan Constantinescu" au participat, alături de specialiști din întreaga țară și marea doamnă a scenei românești, Clodi Bertola care a încununat acțiunea cu un regal poetic "Mihai Eminescu"

Pe parcursul celor trei zile ale acțiunilor, doamna Clodi Bertola și doamna Olga Pelimon, nepoata pictorului Ștefan Constantinescu, impresionate de valoarea muzeului și-au exprimat dorința de a dona un fond din lucrările lui Ștefan Constantinescu. Oferta a fost acceptată, și pe parcursul a trei ani, donația s-a perfectat, intrând în patrimoniul muzeului, un fond substanțial de lucrări cuprinzând proiecte de artă monumentală, grafică și pictură din creația artistului Ștefan Constantinescu.

În aceeași perioadă încep tratativele pentru o altă donație cu colecționarul col. ing. Ion Negoescu din București, pentru o interesantă colecție de istorie militară și medalistică, perfectată în anul 1992.

Prin conținutul ei, ordine și medalii românești și străine, brevete, medalistică, uniforme militare etc., colecția este deosebit de importantă deoarece toate aceste bunuri au aparținut membrilor unei familii de veche tradiție militară, originari din Bârlad, participanți la campaniile din 1877 și cele două războaie mondiale.

La 1 ianuarie 1990, inima celui care a fost medicul, colecționarul și donatorul Marcel Vainfeld a încetat să mai bată, trecând în neființă, nu înainte de a-și exprima, pentru ultima dată, dorința față de colecțiile pe care le mai avea.

Cu puțin înainte de deces, în septembrie 1989, muzeograful de la Secția de artă, a înmănat dr. Marcel Vainfeld, medalia jubiliară și mapa cu toate materialele redactate, cu prilejul sărbătoririi muzeului la a 75 - a aniversare.

Deși, într-o rezervă de spital, colecționarul Marcel Vainfeld, aidoma vremurilor

bune, într-o atmosferă plăcută și elevată, s-a interesat de muzeu, de noutăți, de felul cum s-au desfășurat acțiunile aniversare, de greutate și mai ales de intențiile de viitor. Această atmosferă a fost umbrită de medicul Marcel Vainfeld care, simțind implacabilul sfârșit, cu un realism ce exclude compasiunea, și-a exprimat dorința ca muzeul să fie executorul testamentar al averii sale, făcând cunoscut că a redactat și un testament în acest sens.

Testamentul, a fost redactat în anul 1986, la vârsta maturității depline, unde colecționarul, în termeni simpli dar preciși desemna muzeul ca executor testamentar și căruia după dezbaterile sesiunii i-au revenit 14 bunuri de artă decorativă orientală, între care se numără o piesă de mobilier japonez, din genul pieselor de cult, numită **Kamidana**. Restul colecțiilor de artă europeană și biblioteca, cu ediții rare, din mai toate domeniile și bogată în titluri din domeniul artei, au rămas, cu dreptul de folosință temporară, doamnei care i-a asigurat menajul în timpul vieții. Printre privațiunile acceptate de colecționar, în cele peste 7 decenii de viață, a fost și celibatul.

.Dar, ca în mitul tragic al Meșterului Mănoile, muzeul intră într-o perioadă cu mari greutăți, determinate de cutremurul din anul 1990, similară cu cea din anul 1977, când palatul, clădirea cea mai mare, a fost adusă în prag de prăbușire și la care se adaugă degradarea unor bunuri din patrimoniu, unele nerecuperabile. Și cum istoria se repetă, în situația creată, eforturile muzeografilor s-au canalizat pe două direcții, în primul rând dezafectarea expozițiilor permanente, împachetarea întregului patrimoniu și depozitarea acestuia. Pe de altă parte s-au făcut demersuri pentru expertizarea tehnică a clădirii. Expertiza, realizată de un colectiv de specialiști de la Iași, recomandă evacuarea clădirii și încetarea tuturor activităților, recomandare absolut imposibil de pus în practică întrucât năicaieri în Bârlad nu s-a putut găsi un spațiu în care să poată fi depozitat întreg patrimoniul. În același timp existența unor fonduri a dat posibilitatea realizării proiectului de consolidare, finalizat în 1991.

La această dată situația imobilelor muzeului se prezintă astfel: palatul, sediul secțiilor de arheologie - istorie și artă și "Casa Miculescu", sediul secției "Personalități bărlădene", se aflau în prag de prăbușire; "Casa Sturdza" sediul Secției de Științele naturii, fiind în faza de finalizare a consolidărilor, nu a avut de suferit, reprezentând, la acest moment, singurul spațiu ce putea deveni funcțional, dar care mai necesita fonduri pentru stolerie, amenajări interioare și exterioare, instalații electrice și de asigurarea securității imobilului.

Și, cum un necaz nu vine niciodată singur, imediat după 1990, Ministerul Culturii emite un ordin prin care muzeele, ținute ani în șir într-o ierarhie în total dezacord cu valoarea acestora, sunt ridicate la grade superioare. Dar, muzeul bărlădean, care mai bine de 40 de ani era plasat pe poziție de gradul patru, continua și prin amintitul ordin să fie frustrat, primind doar categoria a II-a. După mai bine de șase luni, în urma unor demersuri insistente dar mai ales documentate, muzeului i s-a acordat categoria I. În conformitate cu legislația în vigoare, în același timp, muzeul a obținut pentru prima dată autonomia, câpătând statutul de personalitate juridică.

În noua postură și favorizați de atmosfera creată după 1990, ca și de înțelegerea de care s-a bucurat muzeul din partea edililor de atunci, a fost trecut în proprietatea muzeului un imobil înscris pe Lista monumentelor, neafectat de cutremur, dar cu capacitatea mică și organizat cu destinație de protocol.

Cu toate greutățile create și consecințele acestora după anul 1990, muzeografia

cu experiența anilor petrecuți în muzeu, neacceptând ideea de muzeu cu funcție numai de depozit au găsit soluții prin intermediul cărora cel puțin o parte din patrimoniu să poată fi valorificată în cadrul unor expoziții, alături de alte acțiuni specifice. În același timp, sediul central al muzeului, ca obiectiv înscris pe Lista Monumentelor, a intrat pe finanțarea Direcției Monumentelor începând cu anul 1992, când au demarat acțiunile de consolidare a unuia din cele trei corpuri ale imobilului, puternic afectat.

După o perioadă de doi ani, muzeul reîntră în circuitul expozițional, într-o primă fază, cu o singură încăpere din imobilul în ruină, respectiv sala numită "N. Tonitza", amenajată la minimum de posibilități, fără a putea înlătura ravagiile cutremurului. Aici, au putut fi organizate o serie de expoziții și acțiuni specifice, proprii, dar și unele expoziții itinerante organizate de muzeele din țară.

Orientarea unanim acceptată de muzeografi a fost aceea referitoare la acceptul de colaborare cu lucrări din patrimoniul muzeului la expoziții organizate de alte muzee din țară.

Între aceste participări amintim colaborarea cu Muzeul de artă Iași, în cadrul căreia sub titlul "Colecționari și donatori români", în palatul din Iași, a fost expusă o parte din "Colecția de artă comparată Ritta și prof. dr. doc. Ion Chiricuță", pe perioada iunie - octombrie 1992.

O altă participare importantă, cu un lot semnificativ de bunuri de arheologie din sec. III - V, din așezarea și necropola de la Valea - Seacă, Bârlad, cercetată mai bine de peste 30 de ani de regretatul nostru coleg Vasile Palade, a avut loc în anul 1993, în cadrul expoziției "Gotii în Europa", organizată în Italia.

Nu putem omite, având în vedere condițiile de desfășurare a activităților muzeului, amabilitatea unor artiști contemporani care au acceptat inițiativa lansată de noi, de a organiza expoziții personale sau de grup în spațiul existent.

De un real succes s-a bucurat Expoziția personală "Paul Neagu", artist român stabilit în Anglia și care a deschis, pentru prima dată în țară, după mai bine de două decenii o expoziție în muzeul bărlădean. La închiderea expoziției a donat două sculpturi și mai multe lucrări de grafică.

În colaborare cu Uniunea artiștilor plastici București, muzeul a organizat în mai 1992, Expoziția de pastel, cu participarea a șapte artiști: Elena Uță Chelaru, Dan Constantinescu, Mircea Doinaru, Constantin Gheorghe, Emanuel Mazilu, Costin Neamțu și Bogdan Pietriș. Expoziția, printre primele organizată pe principiul binecunoscutei tehnici a pastelului, a atras atenția muzeografilor, fiind astfel, itinerată în mai multe muzee din Moldova, timp de mai bine de un an de zile și culminând cu expoziția organizată de Cercul militar din București unde la cei șapte artiști sau mai adăugat alți plasticieni bucureșteni.

Dintre participanții la această expoziție, artiștii Costin Neamțu și Elena Uță Chelaru au făcut donații muzeului.

Toate acțiunile organizate cu profesionalismul muzeografilor ce își iubesc meseria pentru care au optat, dar mai ales conștienți că muzeul, prin valorile ce le deține, nu poate și nu trebuie înghițit de uitare, au fost nu numai apreciate dar susținute de o parte a publicului bărlădean, fie prin participarea în număr foarte mare la toate aceste acțiuni, fie înscriindu-și numele în rândurile sponsorilor.

Anul 1993 debutează cu o rază de speranță sub aspectul posibilității definitivării

<http://www.cimec.ro> / <http://www.muzeuvaslui.ro>

imobilului "Casa Sturdza", aducând în atenția muzeografilor problema destinației acestui spațiu, care de drept, aparținea Secției de Științele naturii, secție, care, din anul 1997 nu a mai avut expoziție permanentă și întreg patrimoniul depozitat.

Analizând cu atenție și responsabilitate, în noua situație creată, s-a renunțat la repartizarea spațiului Secției de drept, din mai multe motive: în primul rând, după anul 1977, Secția de Științele naturii a cunoscut cea mai mare fluctuație sub aspectul specialiștilor, fiecare dintre aceștia, datorită timpului scurt petrecut în muzeu nu a avut când să cunoască întreg patrimoniul și în consecință nici posibilitatea întocmirii unei tematici adecvate pe spațiu destinat. La toate acestea se adaugă și imposibilitatea, sub aspectul financiar, de a realiza mobilierul specific acestei Secții, la nivelul prețurilor din 1993.

În consecință, acest spațiu a căpătat altă destinație și anume, pentru organizarea unui Muzeu de colecții. Această opțiune avea ca sorti de transpunere în practică în primul rând faptul că muzeul era deținătorul unor importante și valoroase colecții, donate în ultimii 10 - 15 ani.

Organizarea unui Muzeu al colecțiilor, a impus întocmirea unei tematici dar mai ales găsirea unor soluții de etalare a bunurilor care să elimine hibeale unui spațiu destinat pentru dioramele Secției de științele naturii.

Sub aspect tematic, s-a pornit de la ideea de bază adoptată încă din anul 1982 și anume: dialogul între artele plastice și decorative românești și universale, din sec. XVII-XX, tematică mult îmbogățită având în vedere cele 7 secții pentru care am optat, față de 3 câte au fost expuse în anul 1982.

În funcție de această finalitate, din fiecare colecție au fost selecționate bunurile cele mai semnificative, pe domenii, în stare bună de conservare, selecție care a permis realizarea a 7 universuri, ce pun în lumină personalitatea fiecărui colecționar.

O altă idee, ce s-a materializat în expunerea permanentă, este legată de particularitatea sub aspectul domeniilor variate, existente în structura patrimoniului muzeal, particularitate datorată conținutului acestor colecții donate.

În consecință, am selecționat bunuri din două colecții ce fac parte din patrimoniul Secției "Personalităților bărlădene" și care cuprinde alte domenii decât arta și anume istorie militară, medalistică, carte și documente.

În cele 11 săli ale imobilului, au fost organizate șapte micro-expoziții, începând cu *donăția Ursăcescu*, reprezentând cronologic prima mare donație intrată în patrimoniul muzeului, după anul 1945, alături de *colecțiile prof. Ion Chiricuță, dr. Marcel Vainfeld, dr. Constantin Teodorescu și prof. Ștefan Constantinescu* cu domenii de artă plastică și decorativă românească și universală și nu în ultimul rând *colecția col. ing. Ion Negoescu* cu domeniile istorie militară și medalistică precum și *colecția prof. George Ivașcu*, organizată pe principiul reconstituirii cabinetului de lucru a profesorului, unde alături de mobilier, obiecte personale, artă plastică și decorativă, scrisori etc, nota particulară este dată de cartea de patrimoniu și de cea contemporană.

În repartizarea și organizarea spațiului, două dintre holurile imobilului au fost rezervate pentru expoziții temporare sau alte acțiuni, prin intermuniul cărora spațiul expozițional muzeal a căpătat un caracter mult mai dinamic.

La inaugurarea muzeului, într-unul din aceste spații, au fost expuse numai tapiserii semnate de Ileana Balotă, Cela Neamțu, Lucreția Pacea, Georgia Lavrig, Claudia

Drăghici, Gheorghe Spiridon și Adrian Nicula, lucrări existente în patrimoniul Secției de artă a muzeului a căror noblete și monumentalitate au făcut încă din holul de intrare un spațiu aristocrat menținut pe parcursul celorlalte încăperi. Toate colecțiile au fost etalate după testarea condițiilor micro-climatice și după asigurarea securității imobilului cu sistem de alarmă, gratii și pază militarizată.

Cu eforturi conjugate, în 2 octombrie 1993, Muzeul colecțiilor, a putut fi inaugurat, prilej cu care, muzeul bârlădean a fost gazda Sesiunii Naționale a muzeelor de artă, având ca temă, "Un patrimoniu pentru Europa - patrimoniul artistic național", lucrări desfășurate în cadrul a două secții: Artă românească și Artă universală.

Participantii, specialiști din muzeele de artă din întreaga țară, au putut face cunoștință nu numai cu o parte din valorosul tezaur de valori al țării, dar mai ales au avut posibilitatea confruntării ideilor privitoare la forme și modalități de valorificare a patrimoniului muzeal, una dintre temele propuse, cu prilejul inaugurării Muzeului colecțiilor de la Bârlad.

La intervențiile pertinente ale fiecărui invitat, rod al cercetărilor proprii, ca și discuțiile purtate pe temele propuse, s-a adăugat și deschiderea Expoziției de tapiserie "Cela Neamtu", toate manifestările, însumând în cele 3 zile, o acțiune complexă din existența muzeului, în condiții cu totul speciale.

Aprecierile din partea specialiștilor prezenți ca și vizitarea muzeului după deschiderea de către bârlădeni și nu numai, sunt o garanție că eforturile muzeografilor de a scoate muzeul din conul de umbră ce amenința să-l acopere, nu au fost în zadar, ci din contra, muzeul și-a găsit locul în cadrul preferințelor celor obișnuiți a poposi în sălile unui muzeu.

Muzeul, indiferent de etapele străbătute în existența sa, bune sau mai puțin bune, s-a bucurat aproape constant de generozitatea unor colecționari care prin donațiile făcute au contribuit la creșterea valorică și numerică a patrimoniului.

În aria acestei generozități, se înscrie și dr. Constantin Teodorescu, care își organizează viața pe un sistem bipolar de referință, de un real interes pentru profesiunea de medic și cea de colecționar.

Ca și prof. Ion Chiricuță sau dr. Marcel Vainfeld, dr. Constantin Teodorescu, achiziționează lucrări de artă nu numai pentru plăcerea contemplării tihnite și solitare ci medicul cu un remarcabil talent chirurgical, dublat de colecționarul pasionat și avizat, achiziționează valori de artă, pe care le donează începând cu anul 1986 aproape anual, muzeului bârlădean și nu numai.

În mai 1994, în cadrul acțiunii, "Colecții și donații bârlădene", muzeul a organizat o expoziție cu valori de artă contemporană românească din cadrul colecției dr. Constantin Teodorescu.

La închiderea expoziției, colecționarul a donat muzeului, un lot de lucrări, semnificativ numeric și valoric, lucrări din creația artiștilor: I. Irimescu, V. Grigore, H. Bernea, T. Brădeanu, Șt. Pelmuș, M. Bandac și alții, donație care are la bază dorința dr. Constantin Teodorescu, de a contribui la realizarea unui important program ce stă în atenția muzeografilor și anume realizarea unui Muzeu de artă românească contemporană la Bârlad.

Dincolo de aceste donații care au intrat în colecțiile muzeului bârlădean, dr. Constantin Teodorescu a mai donat Muzeului județean Vaslui, un bogat fond de

lucrări de artă contemporană românească, ceea ce a făcut posibil ca alături de expozițiile permanente de arheologie - istorie și etnografie a acestui muzeu, să figureze și o expoziție de artă cu colecția donată.

De aceeași generozitate a colecționarului s-a mai bucurat, după 1990, Liceul "Mihai Eminescu" din Bârlad, unde într-un impunător spațiu, s-a realizat un loc sacru, dedicat poetului național, prin amplasarea unui bust, bronz, semnat D. Pasima și a unor lucrări de grafică din creația lui Dragoș Pătrașcu, lucrări inspirate din opera eminesciană, donate de același consecvent colecționar și donator dr. Constantin Teodorescu.

În același timp două parcuri centrale din Bârlad și Vaslui s-au îmbogățit cu câte un bust, Mihai Eminescu, în bronz, semnate de I. Irimescu și D. Pasima, donate de dr. Constantin Teodorescu. La Bârlad mai adăugându-se și un bronz, bustul lui "N. Tonitza"

Amplasarea monumentalelor lucrări, a dus la transformarea acestor spații în locuri ageabile de odihnă și relaxare dar mai ales de pelerinaj și de atragere a unui numeros public cu prilejul acțiunilor organizate anual, în memoria poetului național.

Tot în anul 1994, muzeul mai primește o ofertă de donație din partea doamnei Alexandra Ionescu din București, sora artistei plastice Ana Iliuț (1913 - 1992). Oferta, acceptată, cuprinde un număr de 400 de lucrări de grafică, în diferite tehnici și 10 caite de schițe. Toate acestea au intrat în patrimoniul Secției de artă a muzeului.

Dar, anul 1994, bogat sub aspectul donațiilor, mai are o semnificație aparte și anume este anul în care muzeul împlinea opt decenii de existență.

Cu prilejul acestui jubileu o privire retrospectivă ne îngăduie să conchidem: muzeul a fost înființat la 10 aprilie 1914, datorită dorinței unor intelectuali entuziaști ai orașului dar mai ales convingerii acestora în existența muzeului, ca loc de teaurizare a bogatelor mărturii ale civilizației românești; toate generațiile care s-au ocupat de soarta muzeului, s-au confruntat, constant, cu lipsa de fonduri și de spații adecvate pentru muzeu; perioada cuprinsă între 1957 - 1976 este singura din existența muzeului, când au existat expoziții permanente la toate cele patru Secții; creșterea patrimoniului muzeal a fost și este o trăsătură pozitivă și constantă, materializată prin, cercetări proprii, transferuri, achiziții și mai ales valoaroase donații; anul 1957, marchează începutul perioadei moderne în existența muzeului, când, muzeografi absolvenți cu studii universitare, pun bazele științifice activităților de evidență, fișare, conservare, restaurare, creștere și valorificare a patrimoniului muzeal; se diversifică activitatea de valorificare a patrimoniului prin acțiuni, sporite numeric, multe cu caracter național și după anul 1990, un fenomen îngrijorător lipsa specialiștilor doritori de a îmbrățișa profesiunea de muzeograf.

La data acestei sărbători, muzeul, în ciuda averii imobiliare, în număr de cinci⁴¹, datorită degradărilor provocate de seismul din 1990, beneficia doar de unul singur, unde ființează Muzeul Colecțiilor, două spații pentru acțiuni temporare, un bogat patrimoniu cultural național depozitat și doar trei muzeografi⁴².

Cu toate acestea, pe parcursul anului 1994, au fost organizate o suită de acțiuni dedicate aniversării celor 80 de ani ai muzeului, culminând cu marea sărbătoare, desfășurată pe parcursul a trei zile, la mijlocul lunii octombrie, constând dintr-o Sesiune națională sub genericul "Din istoria muzeelor și colecțiilor din România", ale cărei lucrări s-au desfășurat pe patru secții. În cele două zile de dezbateri, la care

au participat specialiști din muzee și instituții de profil din țară, au fost deschise două expoziții temporare de artă: Elena Marinescu Haschke și Gabriela Manole Adoc, tapiserie și sculptură și Elena Ută Chelaru, Florian Lazăr Alexie și Mihai Marin Cârstea, pictură și sculptură mică.

De asemenea, pe lângă materialele tipărite, s-a bătut o medalie și o diplomă jubiliară precum și primul pliant, cu un scurt istoric bilingv și 6 cărți poștale, color, cu piese de excepție din patrimoniul Muzeului.

În ciuda tuturor condițiilor speciale de desfășurare a activităților, muzeul pe parcursul anului 1995, și-a făcut simțită prezența în viața spirituală locală și națională, printr-o serie de acțiuni, între care remarcăm Simpozionul național Vasile Pârvan, având ca temă "Geto - dacii, carpi, daco - romani și migratori", organizat în colaborare cu Muzeul de Istorie "Iulian Antonescu" din Bacău.

Începând cu acest moment, Simpozionul cu titulatura savantului român, patronul muzeului, va fi organizat în fiecare an la Bârlad, având de fiecare dată o altă temă.

Și, pentru că orice excepție întărește un dat, muzeul în anul 1995 a primit o donație din partea artistului Costin Neamțu și o ofertă din partea avocatului Ion Stoica pentru un apartament, cu toate bunurile ce au aparținut celui care a fost scriitorul Gheorghe Octavian Stoica, fiul donatorului, decedat în anul 1994.

În finalul prezentării noastre, care și-a propus o prezentare doar a acelor etape semnificative din existența muzeului, trebuie să menționăm un aspect semnificativ și anume că, pe parcursul anilor, muzeul, parmanent s-a bucurat de atenția și sprijinul unor persoane particulare sau instituții care au sprijinit moral și financiar toate acțiunile organizate de muzeu, ajutor materializat în reușita fiecărei acțiuni de la care nu putem omite participarea de fiecare dată, a celui public bărlădean, la toate aceste acțiuni.

De asemenea, nu putem să nu conchidem că, indiferent de perioadele străbătute, muzeul a beneficiat constant de generații de muzeografi, cu un grad mai mic sau mai mare de specializare, mai numeroși sau mai puțin numeroși, prin a căror contribuție muzeul și-a conturat și definitivat personalitatea și și-a dobândit dreptul la o prezență activă în viața culturală a orașului, a țării și dincolo de graniță, ca o instituție modernă ce teazaurizează o parte din tezaurul cultural al umanității.

NOTE

1. **AMVP** - Documentul poartă semnăturile: Hristodor Dimopol; G. Georgescu; A. Simion; G. Tutoveanu; N. Petrescu; A. Balaban; Nechifor și G. Rătescu.

2. **AMVP** - Act de donație. În rezoluția Primăriei se specifică acceptarea donației precum și evaluarea construcției la suma mai mare de 20.000 lei.

3. **AMVP**- Documente nr. 558 și 560.

4. Cetatea de pământ, construită de Ștefan cel Mare după lupta de la Podul Înalt, a fost distrusă după 1960, cu prilejul modernizării zonei.

5. **AMVP - M.C.**, III, 1914, Separat, studiul a fost răspândit în fascicol și care are pe copertă însemnarea :Se vinde în folosul muzeului ; Document nr. 216.

6. Document. Această expoziție a fost, apoi deschisă și la București, la Ateneu, prima participare a artistului într-o expoziție de grup, deschisă în capitală. *Viața Românească*, III, 4, 1908, p. 98.

7. B. Brezianu, *N. N. Tonitza*, Ed. Meridiane, 1967, p. 10. Expoziția a fost

deschisă în sala Cinematografului Pathé Frères, clădire dispărută din peisajul arhitectural al oraşului, ca şi casa în care s-a născut şi trăit N. Tonitza.

8. **AMVP** - Din comitet făceau parte: N. Simionescu - primar; Gh. Constantinescu - Râmnicănu - profesor; I. Antonovici - profesor; D. Petrescu - Tocineanu - colonel; Em. Pallady - proprietar şi deputat (rudă a pictorului Th. Pallady, cu proprietăţi în jurul oraşului, unde pictorul şi-a petrecut câteva vacanţe); Gh. Alexandrescu - profesor. Documentul 562.

9. **AMVP** - Adresa Muzeului nr. 1/15 aprilie 1914. Document nr. 562

10. **AMVP** - Adresa C.M.I. Bucureşti nr. 291/12 mai 1914. Document nr. 564.

11. **AMVP** - Document nr. 557

12. Idem. Printre donatorii unor tablouri de artă, documentul menţionează Primăria şi două Bănci din Bârlad.

13. Societatea înfiinţată în anul 1915, membrii acestuia au sprijinit în activitatea de constituire a colecţiilor muzeale.

14. **AMVP** - Act de donaţie nr. 4879.

15. **AMVP** - Scrisoarea este semnată de bibliotecarul Constantin Nicolau. Pe un releveu al clădirii, care s-a păstrat, figurează însemnarea autografă a prof. S. Belloescu, cu menţiunea "Sala mare" numită aşa întrucât este cel mai mare spaţiu şi cu precizarea destinaţiei pentru Pinacotecă.

16. *Tara de Jos*, Bârlad nr. 9 - 10, 1924, p. 8. Societatea Filarmonică a fost fondată la Bârlad, în anul 1989, conform Statutului existent în arhiva muzeului din care făceau parte intelectuali bârlădeni.

17. **AMVP** - Proces - verbal nr. 583

18. **D.J.A.N. Vaslui** - Stavru Tarasov, a fost profesor la Bârlad în perioada 1. IX. 1926 - 1. IX. 1928. *Fondul liceului Codreanu*, D 7/1926, f. 26; D 6 1928, f. 14 - 15.

19. *Graiul Nostru*, Bârlad, II, 11 - 12, 1926, p. 195.

20. *Graiul Nostru*, Bârlad, III, 5 - 6, 1927, p. 86.

21. **AMVP** - Procesul - verbal de constituire a societăţii şi statutul acesteia. Printre membrii fondatori se numără directorul muzeului prof. Cezar Ursu şi pictorul Stavru Tarasov.

22. **AMVP** - Sentinţa tribunalului Tutova, nr. 17/ 17.02.1928.

23 - 24. **AMVP** - Adresele 4676/1928 şi 4217/1928 ale celor două ministere.

25. **AMVP** - Hotărârea din 9.06.1928 şi adresa 99/10.06.1928.

26. Gh. Vrabie, *Bârladul cultural*, Bârlad, 1937, p. 125 - 126.

27. În anul 1928 au intrat în patrimoniul muzeului următoarele donaţii: Parlamentarul Manolescu Strunga - o lucrare de I. Teodorescu - Sion; Fam. George şi Elisa Pallady - un prapor bisericesc; Prefectura Tutova - 2 bronzuri de I. Dimitriu - Bârlad; Primăria Bârlad - o icoană semnată de Gh. Chirovici, etc.

28. Ministerul Cultelor şi Artelor, transferă muzeului, în 1927 şi 1928, 9 picturi între care semnalăm pe cele semnate de N. Tonitza, Gh. Petraşcu, Loghi, Skeletty etc.

29. **AMVP** - Afişul expoziţiei.

30. **AMVP** - Referat.

31. **AMVP** - Cerere cu aprobarea de organizare.

32. Ionel Jianu, *Les artistes roumains en Occident*, Paris 1986, p. 161.

33. **AMVP** - Adresa nr. 6273/16.09.1931. Document 584.
34. **AMVP și DMSI** - Adrese databile 1930 - 1938. Colecția CMI nr. 327, f. 7.
35. **AMVP** - Cererea Sc. normale nr. 13 /12. 08.1938, în care se solicită lucrări de artă și alte bunuri de muzeu.
36. **AMVP** - În adresa nr. 32/ 13.10.1940, înaintată Primăriei, se menționează pierderile și se solicită aprobarea depozitării.
37. Decret nr. 176/2.08.1948, publicat în *Monitorul Oficial*, CXVI nr. 177/ 1948.
38. **AMVP** - Act de donație 6 mai 1951, nr. 582
39. **AMVP** - Secțiunea de cultură a Sfatului popular al regiunii Iași, prin adresa datată 6 mai 1956, aducea la cunoștință direcției muzeului, că tematicile au fost aprobate, recomandând ca executarea mobilierului necesar să fie finanțată pe plan local.
40. **AMVP** - Decizia 609/25.12.1957 emisă de Regiunea Iași, Noua denumire a fost aprobată ca urmare a demersurilor și cererii muzeografilor bârlădeni. .
41. Palatul în fază de consolidare a unui corp, lucrări nefinisate la valoarea și capacitatea unui an de către Direcția Monumentelor. La care trebuie să adăugăm lipsa de înțelegere și sprijin din partea edililor din municipiu și județ. La monumentul "Casa Miclescu", deși are proiect de consolidare, finanțat de Direcția Monumentelor, nu s-au putut începe consolidările din lipsă de fonduri.
42. Din 1990, a început o fluctuație de muzeografi, muzeul având 4 posturi în schemă neocupate, cu toate concursurile ținute.